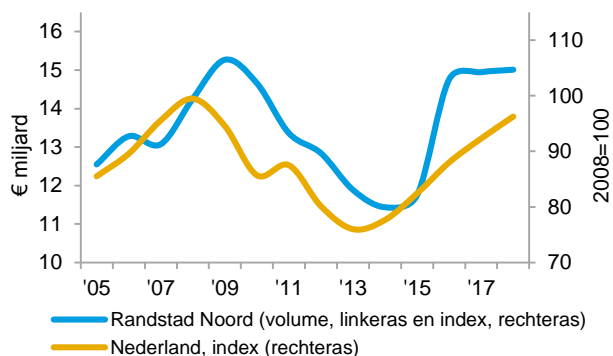

Samen met het EIB brengt Bouwend Nederland op BouwActueel alle relevante economische markt- en bedrijfsvoeringsinformatie voor leden bijeen. De website biedt inzicht in recente ontwikkelingen, prognoses en kengetallen bedrijfsvoering. Dit betreft zowel landelijke informatie als informatie voor de regio. Deze kwartaalrapportage biedt u inzicht in actuele economische ontwikkelingen voor uw regio en deelsector. Meer informatie vindt u op www.bouwendnederland.nl/bouwactueel.

Ontwikkeling bouwproductie

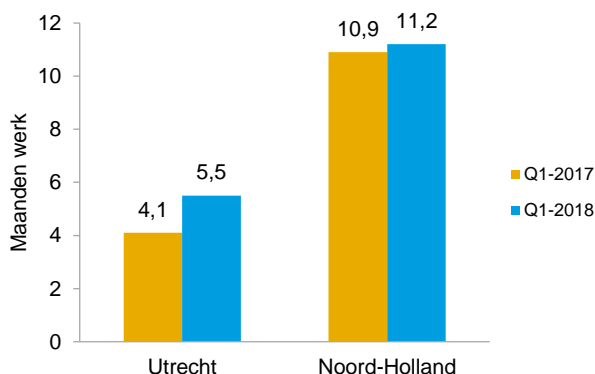

Bouwproductie vrijwel stabiel

De totale bouwproductie in Randstad Noord neemt, na een forse groei van 19% in 2016, in 2017 en 2018 slechts beperkt toe met een vrijwel stabiele bouwproductie als gevolg. Het totale bouwvolume komt in 2018 uit op € 15 miljard, een aandeel van 24% in de totale Nederlandse bouwproductie. Ruim twee derde van de productie wordt gerealiseerd in Noord-Holland. In 2018 blijft de productie in deze provincie naar verwachting onveranderd, terwijl in de provincie Utrecht lichte groei optreedt (+1,5%).

(Alle productiebedragen zijn in prijzen van 2016)

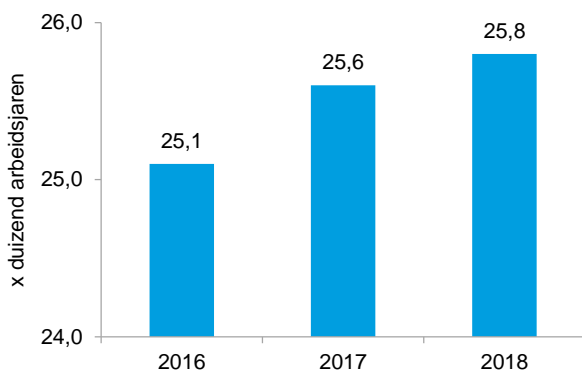
Orderportefeuilles

Toename werkvoorraad

De werkvoorraad van bouwbedrijven is in het eerste kwartaal van 2018 voor beide provincies in landsdeel Randstad Noord toegenomen. In Utrecht zijn de orderportefeuilles toegenomen met 1,4 maand werk. In Noord-Holland nam de werkvoorraad licht toe met 0,3 maand. Met 11,2 maanden hebben de bouwers in Noord-Holland de op één na hoogste werkvoorraad van alle provincies.

Ontwikkeling werkgelegenheid

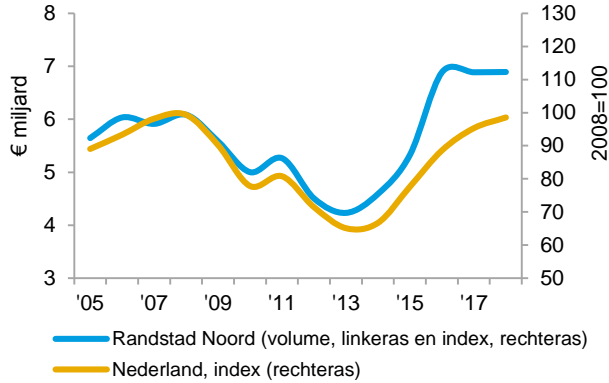
Groei arbeidsvolume zet voort

De werkgelegenheid is in 2017 licht toegenomen met 2%. Voor 2018 zet deze lichte stijging door (+1%), dit komt neer op een groei met 200 werknemers. Het herstel van het aantal arbeidsjaren is, in vergelijking tot het landelijk gemiddelde, in landsdeel Randstad Noord relatief beperkt.

(Het betreft hier de werkgelegenheid van de uitvoerende bouw)

Ontwikkeling woningbouwproductie

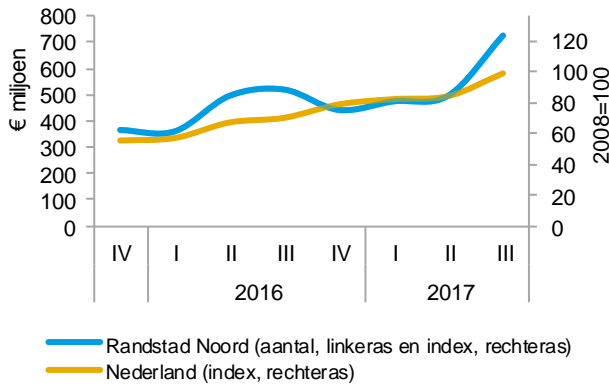

Productie stabiel voor tweede jaar op rij*

De verwachte stabilisatie in 2018 steekt mager af bij de hoge groei van de woningbouwproductie in Nederland. De noordvleugel van de Randstad blijft onveranderd op een productieniveau van € 6,9 miljard. De provincies hebben samen een aandeel van een kwart in de totale woningbouwproductie in Nederland.

* Nieuwbouw, herstel en verbouw, onderhoud

Bouwvolume vergunningen woningbouw

Sterke toename vergunde bouwvolume

Het volume van verleende vergunningen voor nieuwbouw* in het derde kwartaal van 2017 betrof € 720 miljoen. Dit is 40% hoger dan een jaar eerder, een groei die vergelijkbaar is met het landelijke gemiddelde. De vergunningverlening in Noord-Holland nam met bijna twee derde toe. De stijging in de provincie Utrecht bleef beperkt tot een kwart.

*Prijsniveau 2016

Woningbouwproductie per provincie

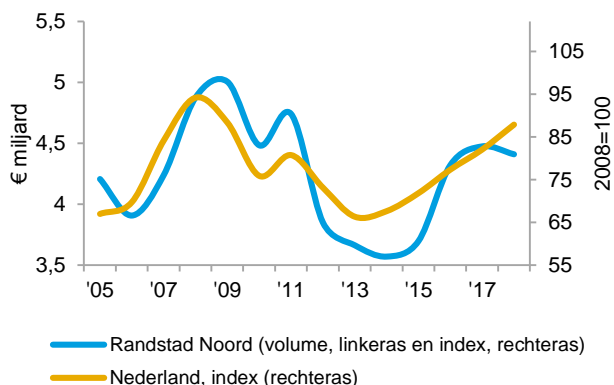
	Volume, € miljoen			Jaarlijkse verandering, %	
	2016	2017	2018	2017	2018
Utrecht	1.992	2.255	2.290	13	1,5
Noord-Holland	4.892	4.625	4.600	-5,5	-0,5
Totaal	6.884	6.880	6.890	0	0
Nederland	24.150	26.025	26.925	8	3,5

Grote terugval in groei Utrecht

De groei van de productiecijfers van de provincie Utrecht kent dit jaar een sterke terugval. In 2016 nam de productie met een groei van bijna 13% nog fors toe, terwijl deze dit jaar licht groeit met 1,5%. In de provincie Noord-Holland is de krimp afgenomen van -5,5% in 2017 naar -0,5% in 2018.

Ontwikkeling utiliteitsbouwproductie

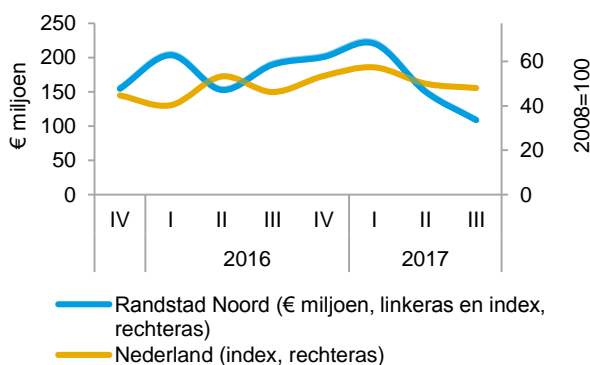

Lichte krimp utiliteitsbouw*

Voor het eerst sinds 2014 is er sprake van lichte krimp (-1,5%) voor landsdeel Noord. De productie in dit landsdeel ligt 5,5% punt onder het landelijk gemiddelde. De gezamenlijke productie in Utrecht en Noord-Holland heeft een aandeel van 22% in de landelijke utiliteitsbouwproductie.

* Nieuwbouw, herstel en verbouw, onderhoud

Bouwvolume vergunningen utiliteitsbouw

Sterke daling vergunningafgifte

Het volume van verleende vergunningen voor nieuwbouw* betrof € 110 miljoen. Dit is het laagste volume sinds het laatste kwartaal van 2014 en is 43% lager dan in het derde kwartaal van 2016. In Utrecht bleef de daling beperkt tot 13%, terwijl in Noord-Holland de vergunningafgifte met meer dan de helft is afgenomen. Vooral ten behoeve van de sectoren vervoer en onderwijs werden in Randstad Noord fors minder vergunningen afgegeven. Tegelijkertijd nam de vergunningafgifte in opdracht van landbouw, nijverheid, handel en zorg toe.

*Prijsniveau 2016

Utiliteitsbouwproductie per provincie

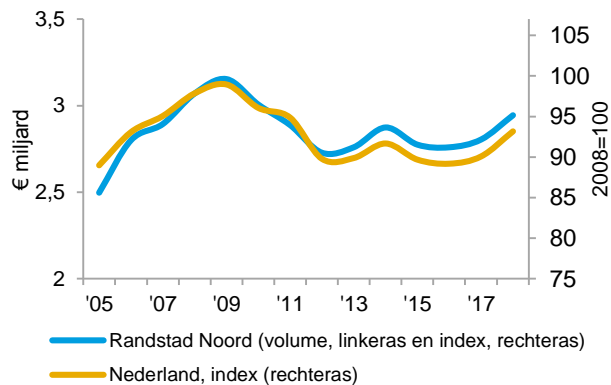
	Volume, € miljoen			Jaarlijkse verandering, %	
	2016	2017	2018	2017	2018
Utrecht	1.581	1.770	1.770	12	0
Noord-Holland	2.740	2.705	2.640	-1,5	-2,5
Totaal	4.321	4.475	4.410	3,5	-1,5
Nederland	18.850	19.575	20.475	4	4,5

Noord-Holland drijver achter productiekrimp

In de provincie Utrecht stabiliseert de utiliteitsbouwproductie, na een sterke groei in 2017 (+12%). Tegelijkertijd krimpt de productie in Noord-Holland verder van 1,5% in 2017 naar 2,5% in 2018. Noord-Holland is alsnog verantwoordelijk voor bijna 60% van het productievolume in dit landsdeel.

Ontwikkeling infraproductie

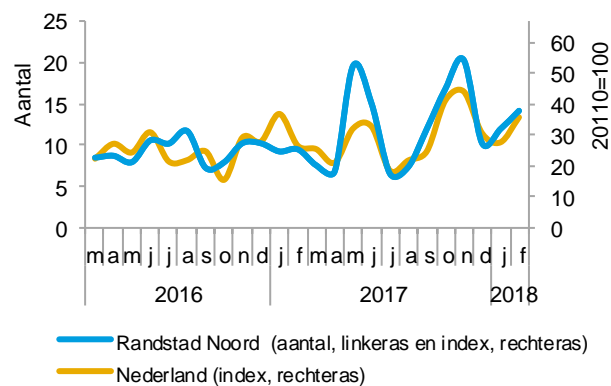

Infraproductie* groeit in 2018

De raming van de gww-productie laat dit jaar een sterke groei zien (+5%), na een lichte groei van 1,5% in 2017. De productie in Randstad Noord groeit in 2018 min of meer even snel als het landelijk gemiddelde. De totale productiewaarde bedraagt meer dan € 2,9 miljard.

* *Nieuwbouw en reconstructie, reparatie en onderhoud*

Openbare aanbestedingen

Sterke stijging aantal openbare aanbestedingen

In het vierde kwartaal van 2017 zijn bijna twee derde meer openbare aanbestedingen uitgebracht dan in hetzelfde kwartaal in 2016. De stijging komt volledig op rekening van Noord-Holland waar het aantal aanbestedingen meer dan verdubbelde. In Utrecht werd bijna een kwart minder aanbesteed dan een jaar eerder. Over 2017 als geheel nam het aantal aanbestedingen in de regio toe met 30%. Er werden in Noord-Holland in 2017 bijna een helft meer projecten openbaar aanbesteed dan in 2016, in Utrecht juist 15% minder.

Infraproductie per provincie

	Volume, € miljoen			Jaarlijkse verandering, %	
	2016	2017	2018	2017	2018
Utrecht	870	900	955	3,5	6
Noord-Holland	1.890	1.905	1.990	1	4,5
Totaal	2.760	2.805	2.945	1,5	5
Nederland	14.250	14.475	15.250	1,5	5,5

Evenwichtige groei

De productieramingen in 2018 vertonen in de twee provincies een eenduidig beeld. In de provincie Utrecht groeit de productie naar verwachting iets sneller met 6% tegenover 4,5% in Noord-Holland. Beide provincies hadden in 2017 te maken gehad met een lichte groei. Utrecht heeft met 32% het kleinste aandeel in de productie in dit landsdeel.